

Motion till riksdagen 2021/22:4694

av **Emma Hult och Maria Gardfjell (båda MP)**

med anledning av prop. 2021/22:208 Vägar till hållbara vattentjänster

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införliva klimatanpassning i vattentjänstplanerna och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över hur effektbaserade analysmetoder kan användas vid bedömningen av behovet av allmänna va-anläggningar och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att komplettera vattentjänstplanen med ökad kunskap om dricksvattentäkter och grundvattenbildning samt påverkan av klimatförändringar på dessa och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Arbetet med klimatanpassning har inte kommit igång så kraftfullt som behövs i Sveriges kommuner. Även om en planering finns hos en hel del kommuner, går åtgärdsplaneringen och det konkreta åtgärdsarbetet mycket långsamt. Kommunens planering för klimatanpassning måste adresseras av vattentjänstplanen. Bräddning av avloppsvatten är en säkerhetsfunktion som finns i kommunala ledningsnät. Med klimatförändringarna förväntas fler skyfall och extremväder, vilket kan öka miljöpåverkan av bräddning drastiskt. Därför behöver kommunerna planera för skyfall inom ramen för arbetet med vattentjänstplaneringen. Även om det inte alltid kommer att kunna vara möjligt att hindra alla bräddningar, måste ett systematiskt arbetssätt införas i alla kommuner.

Vilka åtgärder man avser att vidta gällande klimatanpassning över tid samt hur dessa ska finansieras ska framgå tydligt av planen. Vattentjänstplanen måste också kompletteras med en vattenresursplan, som adresserar klimatanpassningsbehov, tillgångar och lösningar för dricksvattentillgång vid extrema klimatrelaterade händelser som långvarig torka. Höga temperaturer under lång tid kan påverka behovet av vattentjänster och

vattentjänsternas funktion, då exempelvis vattentemperatur och bakterietillväxt kan påverkas. Vattentjänstplanen måste adressera även detta.

Skyddet av dricksvatten varierar mycket över landet. Många kommunala vattentäkter saknar skyddsområden, och många befintliga skyddsområden är dåligt utformade och behöver ses över. Inrättandet av nya skyddsområden går trögt. För en trygg vattenförsörjning och för att leva upp till miljömålen är det avgörande att skyddet av dricksvattentäkter och grundvatten stärks. Det finns ett mycket stort behov av att stärka arbetet med dricksvattenförsörjning och vattenskydd, exempelvis behöver stödet för att inrätta och se över vattenskyddsområden stärkas. Remissinstanser pekar på att klimatanpassning bör lyftas in i vattentjänstplanen.

Det är oerhört angeläget att kunskapen ökar om den samlade föroreningsbelastningen i såväl dricksvatten som avloppsvatten. Under senare år har nya svenska forskningsframsteg gjorts som visar hur man kan undersöka vattnets samlade innehåll av miljöfarliga ämnen. Satsningar behövs på s.k. effektbaserade analysmetoder, ett resultat av banbrytande svensk forskning, som i stället för att mäta halterna av olika kemikalier, mäter hur giftiga de är sammantaget. Därmed kan man även komma åt cocktaileffekten. Effektbaserade metoder skapar nya förutsättningar för att framöver kunna skärpa miljö- och vattenlagstiftningen, och att nya miljö kvalitetsstandarder för ytvatten och dricksvatten, men också avloppsvatten kan sättas. En utredning bör tillsättas kring hur LAV och MB kan skärpas i detta avseende.

Många kemiska ämnen renas inte bort från avloppsverken utan hamnar i miljön, antingen via slammet eller vattnet. Dessa ämnen kan ge negativa effekter även vid låga koncentrationer. De flesta avloppsreningsverk är inte utformade för att rena bort s.k. prioriterade ämnen, särskilda förorenande ämnen eller mikroförroeningar som läkemedelsrester. Avancerade reningstekniker som klarar att rena avloppsvatten från exempelvis läkemedel är kostsamma att installera. För att öka takten i detta arbete behövs det under kommande år omfattande satsningar och stöd till kommuner och reningsverk för avancerade kemiska och effektbaserade analysmetoder och reningstekniker.

Emma Hult (MP)

Maria Gardfjell (MP)